

Bursa

Bursa (Grekçe: Προύσα, Prousa, Latince: Prusa), Türkiye'nin nüfus bakımından dördüncü büyük ili olan Bursa ilinin merkezi olan şehir.

Bursa ilinin rakımı (deniz seviyesinden yüksekliği) 155 metredir.

Türkiye'nin en önemli sanayi kentlerindendir ve 2024 itibarıyla ülkede en fazla ihracat gerçekleştiren iller sıralamasında 4. sırada yer alır.

Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk başkenti olan kent, imparatorluğun kuruluş dönemi ait çok sayıda anıt barındırır. Türkiye'nin ilk kayak merkezi olan Uludağ, yaylalar ve kreasyon alanları, tarihî Cumalıkızık köyü, kent merkezindeki tarihî çarşısı, müzeleri Bursa'daki başlıca turistik yerlerdir. 2014'te Hanlar Bölgesi ve Cumalıkızık UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne 998. sırada dahil edilmiştir.

14. yüzyıldan itibaren doğu-batı ticaret yollarının birleştiği bir merkez haline gelen Bursa'da dokuma, özellikle ipekli dokuma üretimi hakim sanayi olmuştur. Bursa'da 1970'lardan itibaren otomobil fabrikaları kurulmuş ve şehir, ülkenin en büyük otomotiv üretim merkezi olmuştur.

Kentin futbol takımı Bursaspor 2009-2010 sezonunda Süper Lig'de şampiyon olmuştur.

== Toponimi ==

Prusa adının Bithynia kralı I. Prousias'tan geldiği düşünülür ancak bu zorlama bir bağdır. Zira Prousias'ın kurduğu kentlerin adı Prusias'tır: Prusias ad Hypium (Hypios Çayı kıyısındaki Prusa- günümüzde Konuralp) ve Prusias ad Mare (Deniz kıyısındaki Prusa- günümüzde Gemlik). Bu iki kent ile karıştırılmaması için Prusa Antik Çağda Prusa ad Olympum olarak adlandırılmıştır.

Şehrin ismi Osmanlı döneminde Brussa (veya Brousse) olarak kullanılmaya devam etmiş, Cumhuriyet dönemindeki Harf Devrimi'nden sonra biraz daha sadeleştirilip Bursa şekline dönüşmüştür.

== Tarihçe ==

== Antik Çağ ==

Strabon ve Stephanos Byzantinos kentin MÖ 6. yüzyılda kurulduğunu belirtirler. Pek çok kaynaka, Yaşılı Plinius'un yazdığı üç kelimeye dayanarak, Prusa kentinin Roma Cumhuriyeti ile yaptığı savaşı kaybettikten sonra Bithynia Krallığı'na sağlanan Kartaca'lı general Hannibal'ın önerisiyle kral I. Prusias'ın tarafından kurulduğu yazılır. Ne var ki yeni arkeolojik çalışmalar Bursa'nın kurulu olduğu Hisar bölgesindeki en eski buluntuların tarihinin MÖ 1. bine kadar uzandığını göstermiştir.

Bu buluntular ışığında, Bursa'nın Bitinya Kralı I. Prusias döneminden çok daha önce kurulduğu, ancak I. Prusias döneminde, MÖ 190'larda büyütülerek şehir (polis) haline getirildiği söylenebilir.

Son Bitinya Kralı IV. Nikomedes'in MÖ 74 yılında krallığın tüm topraklarını Roma İmparatorluğu'na vasiyet etmesiyle Prusa, bölgenin diğer kentleriyle birlikte Roma hâkimiyetine girmiştir.

== Roma Dönemi ==

Diğer Anadolu kentleri gibi Prusa da Roma hâkimiyeti altında gelişmiştir. Prusalı hatip Dion Khrysostomos'un günümüze ulaşmış söylevleri, kentin bu dönemdeki görünümünü verir. Roma döneminde kentte meclis binası, Zeus tapınağı, tiyatro, gymnasion, agora, konuk evi, küçük bir kütüphane, nekropol, hamam ve çeşitli heykeller vardı.

Bu dönemde halkın çoğu kent surlarının dışındaki evlerde yaşamaktaydı. Geçim kaynakları tarım ve örmancılıktı. Şehrin sıfırı termal suları meşhurdu. 4 km batıda (bugünkü Çekirge semtinde), pek çok kaynaka Başılıka Therma (*Βασιλικὴ Θερμά*) adıyla bilinen Kaplıcalar vardı. İmparator Valerian ve Gallienus dönemlerinde Prusalılar dört yılda bir Pisa'daki olimpiyat oyunları ve Delphi'deki Pythian oyunlarının benzeri olan uluslararası nitelikte festivaller düzenlemişlerdir.

MS 256'da bölge kentleriyle birlikte Prusa da Gotların yağmasına uğradı. Bu olaydan sonra şehri kuşatan surlar yeniden inşa edildi.

== Bizans Dönemi ==

Prusa, Bizans döneminde bir kale içi yerleşim olarak varlığını sürdürdü. İmparatorluğun dini değiştiğinde kentin pagan dönemine işaret eden kamu yapıları ve tapınakların kiliseye dönüştürüldü veya yıkılarak devşirme malzeme olarak kullanıldı; din merkezli bir yaşantı kuruldu.

I. Justinianus döneminde Prusa askeri yönü ağır basan bir yerleşimdi ve burada imparatorluk muhafizleri konuşlandırılmıştı. 7. yüzyılda Opsikion eyaleti içinde yer alan kentin, İstanbul'u almayı hedefleyen müslüman ordularının akınlarından fazla zarar görmemiş olduğu düşünülmektedir. Bu dönemde çevresindeki manastır ve kiliselerin çokluğundan dolayı kente "Theoupolis" (Tanrılar Kenti) dendi ve Prusa, M.S. 680 ve 692'deki konsillerde "Theopolis" olarak temsil edildi.

8. yüzyıl başında Hristiyan inancıyla ilgili ikonokazm tartışması sırasında Prusa civarındaki manastır ve kiliseler daha da arttı. İnancı yüzünden baskı gören din adamları Marmara Denizi'nin güneyine kaçip Karacabey, Tırilye ve özellikle de Uludağ'da pek çok manastır kurdular. Rahip Menton Uludağ'da 120 kadar manastırdan bahseder; kimilerine göre bu rakam 50 civarındadır.

Prusa kenti, Geç Bizans döneminde artan dış tehditlerle küçülüp bir kastron (tarımsal üretimle uğraşan nüfusun savaş döneminde sığındığı, bir tekfur tarafından yönetilen bir kale kent haline geldi. 12. yüzyıl ortalarında İmparator I. Andronikos'a karşı başlatılan isyana Nikaia ve Lopadion kentleri ile birlikte Prusa da destek verdi. İmparator, ordusuyla Prusa'ya geldi ve isyanı sonlandırdı. Bu süreçte Prusa'da bazı soylular asıldı ya da diri diri gömüldü. Bu dönemin Prusa kentinden Khoniates'in satırlarında şu şekilde bahsedilir: "surlarla çevrelenmiş yüksek bir tepeye kuruluuydu".

4. Haçlı Seferi'nde Constantinopolis'i ele geçiren Latinler bir yıl sonra Prusa'ya da saldırdılar ancak başarısız oldular. Latin kuşatmasından sonra Prusa surları onarımdan geçirildi ve Theodoros I Laskaris'in adı surlara 'kurucu' unvanı ile birlikte yazıldı.

== Osmanlı Dönemi ==

Bursa, 1317 yılında Osman Bey tarafından kuşatılmış, uzun süren kuşatmadan sonra 6 Nisan 1326'da Osman Bey'in oğlu Orhan Bey tarafından alındı. Beyliğin merkezi 1335 yılında Bursa'ya taşındı ve kentte büyük bayındırılık hareketleri yaşandı.

Osmanlılar Bursa'yı aldıklarında kent yalnızca hisar içinden oluşmuşken, Orhan Gazi kenti hisarın dışına çıkararak Orhan Gazi Külliyesini kurdurmuştur. Surlar dışında var olan yerleşmeye yakın, egemen noktalarda cami, hamam, imarethane, darüşşifa, medrese gibi kamu yapıları inşa edilerek bu külliyyelerin çevrelerinde konut alanları yaratılmış ve böylece bir yerleşme geleneği başlamıştı. Şehrin ilk resmi Osmanlı darphanesi de bu dönemde kuruldu.

Osmanlı'nın 1363 yılında Doğu Trakya'da bulunan Edirne'yi (Adrianople) fethetmesiyle birlikte Edirne yeni başkent ilan edildi. Ancak Bursa Osmanlı İmparatorluğu'ndaki manevi ve ticari önemini korudu. Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'u fethetmesinden sonra ise Bursa'nın etkin rolü sona ermiş ve yönetim merkezi nitelğini yitirmiştir.

Osmanlı padişahı I. Bayezid döneminde, 1390-1395 yılları arasında Yıldırım'da bulunan Yıldırım Camii ve 1396-1400 yıllarında Osmangazi'deki Ulu Cami inşa edildi. Bayezid'in 1402'de yapılan Ankara Muharebesi'nde Timur'un kuvvetlerine karşı bozguna uğramasının ardından, Timur'un torunu Muhammed Sultan Mirza, şehri yağmaları yaktı. Buna rağmen Bursa, 1453'te II. Mehmed'in İstanbul'u fethetmesine kadar olan süre boyunca imparatorluğun en önemli idari ve ticaret merkezi olarak kalmaya devam etti. 1487'de Bursa'nın nüfusu 45.000 idi.

Osmanlı döneminde Bursa, soyluların ürünlerinde kullanılan ipek ürünlerinin pek çoğunun ana kaynağını oluşturuyordu. Şehir, yerel ipek üretiminin yanında İran'dan ve Çin'den zaman zaman ham ipek ithal etti ve 17. yüzyıla kadar olan süre boyunca Osmanlı sarayları için kaftanlar, yastıklar, nakışlar ve diğer ipek ürünlerinin ana üretim merkezi oldu. Bunun yanında, Devşirme sistemi Bursa ve çevresinde de uygulanmıştı. Bursa, Süleyman döneminde inşa edilen Yeni Kaplıca gibi birçok hamamı ile de biliniyordu.

Bursa, 1867'den 1922 yılına kadar Hüdayendigâr Vilayetinin başkenti oldu. Tanzimat sonrası dönemde merkezi rolünü devam ettiren Bursa'ya 1900'lü yılların başında Biga (merkezi Çanakkale), Bilecik, Kütahya, Karesi (Balıkesir), Karahisar (Afyon) sancakları bağlı bulunmaktaydı. Kültürel ve ticari açıdan önemli bir merkez olması sebebiyle buradaki pek çoğu Erməni olan tüccarlar büyük bir zenginlik elde etti. Bursa'nın ipek ticareti ve ekonomik tarihine ilişkin önemli çalışmalarından biri Osmanlı-Türk tarihçisi Halil İnancık tarafından kaleme alındı.

Millî mücadele döneminde çeşitli ayaklanmaların yaşadığı Bursa, 8 Temmuz 1920'de Yunanlar tarafından işgal edilmiş; Başkomutanlık Meydan Muharebesi'nden sonra 11 Eylül 1922'de Türk birlikleri tarafından geri alınmıştır.

== Cumhuriyet dönemi ==

Bursa, 1987 yılında çıkarılan 3391 sayılı Kanun ile büyükşehir unvanı kazandı. Başlangıçta Nilüfer, Osmangazi ve Yıldırım ilçeleri Bursa

Büyükşehir Belediyesinin sınırları içine alındı. 2004 yılında çıkarılan 5216 sayılı yasa ile büyükşehir belediyesinin sınırları valilik binası merkez kabul edilerek yarıçapı 30 kilometre olan dairenin sınırlarına genişletildi. Bu sınırlar içinde kalan 7 ilçe, büyükşehir ilçe belediyeleri haline geldi. 2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı yasa ile 2014 Türkiye yerel seçimlerinin ardından büyükşehir belediyesinin sınırları İl mülki sınırları oldu.

21 Ekim 2014 tarihinde, Bursa Valiliği ve Bursa Kültür Tanıtma Birliği tarafından Bursa kent logosu tanıtılmıştır. Söz konusu logo, Bursa şehrinin markalaştırılması amacıyla tasarlanmıştır. Logoda Türk İslam sanatının bilinen motiflerinden olan çintemani (dilek taşı) deseninde lale motifi yer almaktadır.

== Coğrafya ==

==== İklim ===

Bursa ili genellikle ılıman bir iklime sahiptir. Ancak, iklim bölgelere göre de değişiklik göstermektedir. Kuzeyde Marmara Denizinin yumuşak ve ılık iklimine karşılık güneyde Uludağ'ın sert iklimi ile karşılaşmaktadır.

İlin en sıcak ayları Temmuz - Ağustos, en soğuk ayları ise Aralık - Ocak'tır. 52 yıllık gözlem süresi itibarı ile yıllık ortalama yağış miktarı 70,6 cm'dir. İlde ortalama nispi nem %69 civarındadır.

== Nüfus ==

1987 yılında Bursa büyükşehir statüsü kazanıp İl merkezinde yeni ilçeler kurulmuştur. Bu yıldan itibaren İl merkezi nüfusu aşağıdaki gibidir.

2004 yılında çıkarılan yasa nedeniyle İl merkezinde olmayan Gemlik ve Mudanya ilçeleri de büyükşehir sınırlarına girmiştir 2008-2012 yılları arasındaki nüfus verileri içine Gemlik ve Mudanya da girmiştir. 2012 yılında ise ilin tümü büyükşehir sınırlarına girmiştir.

== Ekonomi ==

2007 yılı nüfus sayımı resmi kesin sonuçlarına göre Türkiye'nin 4. büyük kentidir. Brookings Institution ve JP Morgan'in 2014 yılı baz alınarak oluşturulan ekonomide yükselen kentler sıralamasında Bursa 300 şehir arasında İstanbul'un ardından 4. sırayı aldı. Aynı listede Türkiye'den İzmir 2. ve Ankara 9. sırada yer almıştır.

Bursa; otomotiv, tekstil, makine ve gıda sanayi sektörlerinde söz sahibidir. Tarihte ilk havlu üretiminin Bursa'da gerçekleştiği söylenir. Günümüzde de havlu üretimi ve ihracatı gerçekleştiriliyor. İpek üretimi ve bıçakçılık eskiden Bursa'nın dünyaca tanınmasını sağlarken bu sektörler şu anda bitme noktasına gelmiştir.

1961 yılında kurulan Türkiye'nin ilk organize sanayi bölgesi Bursa Organize Sanayi Bölgesi ile daha sonra oluşan Demirtaş Organize Sanayi Bölgesi ve özellikle İzmir ve Ankara yollarının çevresi Bursa'da sanayileşmenin yoğun olduğu yerlerdir. Kaplıcaları, Uludağ'ı, İskender Kebabı, Kestane Şekeri, İnegöl Köftesi, Şeftalisi ve Havlusu ile ünlüdür.

Türkiye'nin ilk zeytinyağı laboratuvarı Bursa'ya kurulmuştur.

==== Sanayi ===

Otomotiv sanayi

Bursa'da otomotiv sanayi kuruluşları, otomobil, otobüs, metro, hafif metro ve tramvay vagonları ve bunlara ilişkin yedek parçaların üretimini yapmakla birlikte, yurt içine ve yurt dışına satış yapmaktadır. Fiat (TOFAŞ), Togg, Renault, Bosch fabrikaları ve bu fabrikalara parça sağlayan diğer fabrikalar sayesinde Bursa önemli bir otomotiv kentidir. Kentin göç almasındaki en büyük etkenlerin başında bu fabrikalar gelir.

Mobilya sanayi

Mobilya sektörü İnegöl ilçesinde Organize Sanayi Bölgesinde faaliyet göstermektedir. Ayrıca İnegöl ilçesinde yalnızca mobilya üzerine satış yapan İnegöl Mobiliyum AVM bulunmaktadır.

Tekstil sanayi

Türkiye'deki birçok yerli tekstil markasının fabrikaları ve Bursa Uluslararası Tekstil Ve Ticaret Merkezi Bursa'da bulunmaktadır. Ayrıca tekstil sanayi olarak da Türkiye'nin en gelişmiş kentlerinden biri konumundadır.

== Kültür ==

2000'de UNESCO tarafından Dünya Mirası Geçici Listesi'ne alınan Bursa ve Cumalıkızık: Osmanlı İmparatorluğu'nun Doğusu, 2014'te ise Dünya Mirası olarak tescil edildi.

Türkiye'nin ilk tekstil müzesi Bursa'dadır.

Uluslararası Bursa Festivali 1962 yılından beri, Bursa Kültür Sanat ve Turizm Vakfı'nın (BKSTV) koordinasyonunda düzenleniyor. Bursa Bölge Senfoni Orkestrasının temeli 1997'de atıldı. Bursa Botanik Parkı, 1998'de hizmete açılmıştır. Bursa Hayvanat Bahçesi, aynı yıl hizmete açılan Avrupa standartlarındaki hayvanat bahçesidir.

==== Sanat ===

Karagöz Gölge oyunu, tarihte Bursa'nın Türk kültür yaşamına kazandırdığı en önemli etkinliklerden birisidir. Cumhuriyet tarihinin ilk modern sinema-tiyatro-konser salonları arasında yer alan Tayyare Kültür Merkezi, mimar Arif Hikmet Koyunoğlu'nun projesi doğrultusunda Tayyare Cemiyeti (Türk Hava Kurumu) tarafından yaptırılmış ve 1932 yılında Bursa'da hizmete açılmıştır. Bursa Devlet Tiyatrosu 1957 yılında, Bursa Devlet Türk Sanat Müziği Korosu 1991 yılında kurulmuştur. Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlıdır.

Halk oyunları

Kılıçkalkan, yörenin ünlü halkoyunuudur. Bunun yanı sıra Uludağ yöreni Türkmen oyunları olan Güvende, Sekme, Çiftetelli, Düz Oyun ve Büyük Oyun ilgi çeken oyunlar arasındadır.

==== Mutfak ===

Bursa Kebabı (İskender Kebap)

Kestane Şekeri
Tirilye Zeytini
Gemlik Sofralık Zeytini
Kemal Paşa Tatlısı
Süt helvası
İnegöl Köfte
Ciğer Sarma
Mihaliç (mağlıç) peyniri
Pideli Köfte
Cevizli Lokum
Kaymaklı Ekmek Kadayıfı
Cantık
Tahinli pide
Muradiye Çorbası
==== Turizm ====
Uludağ
Gölyazı
Mudanya
İznik
Cumalıkızık
Karacabey Longoz Ormanları
Tümbüldek Kaplıcaları
Tirilye
Çarşılı Köprü İrgandi
Uluabat Gölü
Somuncu Baba Türbesi
Ulu Cami
Emir Sultan Camii
Yeşil Türbe
Tarihi Çınar
Ağlayan Çınar

Bursa Kalesi
Oylat
Keramet Su Kaplıcası
Suuçtu Şelalesi
Alışveriş merkezleri ve hipermarketler
AS Merkez (Yalova Yolu Caddesi)
Anatolium (Yalova Yolu Caddesi, Bursa Şehirlerarası Otobüs Terminali yanı)
Korupark (Mudanya Caddesi, Emek Kavşağı)
Zafer Plaza (Cemal Nadir Caddesi)
Kent Meydanı AVM (Kıbrıs Şehitleri Caddesi)
Carrefoursa AVM (İzmir Bulvarı, Orhaneli Kavşağı)
Carrefoursa Hipermarket (x2) (Anatolium AVM - CarrefourSA AVM)
Carrefoursa (x3) (Kent Meydanı AVM - Nalbantoğlu - Bademli)
Nilpark (İzmir Bulvarı, Orhaneli Kavşağı)
Özdilek AVM (x3) (Geçit - Yalova Yolu Caddesi - İzmir Yolu Caddesi)
Özdilek Hipermarket (x7) (Gürsu-Kaplıkaya - Ataevler - İnegöl - Gemlik - Özlüce - Mudanya)
Koçtaş (x3) (Korupark AVM (Korupark'taki Fix denilen bir küçük mağazaları) - Yalova Yolu Caddesi - CarrefourSA AVM)
Metro (x2) (Yalova Yolu Caddesi - İzmir Bulvarı)
Meridyen Avm(Unlu Cadde - Heykel)
İnegöl AVM (İnegöl Şehirlerarası Otobüs Terminali yanı)
5M Migros (İnegöl - Korupark AVM).
Migros (x14) (Küçük Kumla - Mudanya - Mudanya Sahili - Ertuğrul - Nilüfer - Beşevler - Bursa Modern - Bademli - Altıparmak - AS Merkez - Zafer Plaza - Kükürtlü - İnegöl AVM - Mustafakemalpaşa)
IKEA (Yalova Yolu Caddesi, Bursa Şehirlerarası Otobüs Terminali yanı)
Sur Yapı Marka AVM (Carrefoursa AVM arkası)
Downtown Yaşam ve Eğlence Merkezi (Fuat Kuşçuoğlu Caddesi, Yunuseli Havalimanı yanı)
Büyük parklar
Bursa'daki büyük parklardan bazıları;

Reşat Oyal Kültür Parkı 1955'te açılan bünyesinde çay bahçeleri, lokantalar, açık hava tiyatrosu bulunur.

Uludağ Milli Parkı Dünyaca ünlü Türkiye'nin en önemli kayak merkezidir.

Merinos Parkı İçerisinde nikâh salonu, konservatuvar, kültür merkezide barındıran büyük bir parktır.

Teoman Özalp Parkı Hamitler Mahallesi'nde yer alan, içinde Hamitler Sosyal Yaşam Merkezi bulunan büyük bir parktır.

Azerbaycan- Türkiye Kardeşlik Parkı Azerbaycan ile olan bağları güçlendirmek amacıyla yapılmış güzel bir parktır.

Bursa Atatürk Kent Ormanı Bursa halkın hafta sonlarında soluk aldığı Bursa'nın inci tanesi kent ormanıdır.

Hüdavendigar Kent Parkı 500 bin metrekare alana sahip olan Hüdavendigar Kent Parkı Bursa'nın en büyük parkıdır. İçerisinde spor etkinlik alanları, büfe, kafe, lokanta, restoran, yönetim birimleri ve çevre birimlerini barındırmaktadır.

Bursa Hayvanat Bahçesi Avrupa Standartlarında bir hayvanat bahçesidir.

Bursa Botanik Parkı Binlerce çeşit bitki ve ağaçın bulunduğu Avrupa standartlarında büyük bir park.

Bursa Millet Bahçesi, Atatürk Stadı yerine inşa edilmiş park.

Mihraplı Park İçerisinde Şehitlik bulunan büyük bir parktır.

Minia Yıldırım Yıldırım ilçesindeki tarihi yerlerin küçültülmüş maketlerinin bulunduğu parktır.

Kaplıkaya Cazibe Merkezi İçerisinde akvaryumların, balık tutma göletlerinin, yürüyüş yollarının, tenis kortlarının, kaykay pistinin bulunduğu dev parktır.

İnegöl Hikmet Şahin Kültür Parkı İçinde Büyük Suni Göl, Yeşillik alanlar, koşu ve yürüyüş parkurları, Nikâh Dairesi, Büyük Meydan, Açık Hava Konser ve Gösteri Alanı, Çocuk Trafik Eğitim Merkezi, Spor Merkezi, Amfitiyatro, Kafeler ve Restoranlar, LunaPark ve Mobilya Fuar Alanında olduğu Bursa ilindeki önemli parklardan biridir, İnegöl ilçesinde bulunmaktadır.

İnegöl Botanik Parkı (Sanayi Parkı) İnegöl Sanayi Semtinde bulunan yürüyüş, koşu ve gezi parkurlarının da bulunduğu Süs Havuzu ve Kameriyeleriyle İnegöl'de bulunan önemli parklardandır.

İnegöl Kuğulu Parkı İnegöl semtinde bulunan tarihi havuzu ve kuğularıyla ünlü park.

İnegöl Şehir Parkı Bursa-Ankara Yolu üzerinde bulunan yürüyüş, gezi ve ailece oturulabilecek Bursa'da bulunan yeşil parklardan biridir.

Doğal mekânlar

Kale ve surlar

Tekkeler

Camiler

Mescitler

Türbeler

Medreseler

Kiliseler

Müzeler

== Spor ==

Futbol

Bursaspor 2009-10 sezonunda Süper Lig şampiyonu olmuştur. Süper Lig tarihinde şampiyon olan 5. takımdır. Anadolu kulüpleri içinde Trabzonspor'dan sonra şampiyon olmuş tek futbol kulübüdür. Bursaspor'un müzesindé çeşitli kupaların yanı sıra bir Türkiye Kupası da vardır. Ayrıca UEFA Şampiyonlar Liginde gruptara kalan ilk Anadolu kulübüdür. Kulübün Tektaş adıyla Türkiye çapında tanınan taraftar grubu vardır.

2018-19 sezonu sonunda, Bursaspor Süper Lig'den 1. Lig'e düşmüştür. İnegölspor 2. Lig'de, Karacabey Birlikspor 3. Lig'de yer almıştır. BAL'daki 5 takımından ikisi küme düşmüştür.

Türkiye Kupası'nda 3 lig takımı katıldıkları turlarda elenmişlerdir.

Basketbol

Tofaş 1998-99 ve 1999-2000 sezonlarında Türkiye Basketbol Ligi şampiyonu olmuştur.

2017-2018 sezonunda Avrupa kupalarına basketbol erkekler EuroCup'da Tofaş grup beşincisi olarak elenmiştir.

Bursaspor Erkek basketbol takımı 2022 yılında EuroCup'da Finale çıkma başarısı göstermiş ve sezonu 2. olarak tamamlamıştır

2018-19 sezonu sonunda Tofaş, play-off maçları yarı finalinde elenerek lig üçüncüsü olmuştur. Bursaspor Erkek basketbol takımı lige şampiyon bitirerek süper lige çıkmıştır. Bursa BSB (1. lig K.) ve Final Gençlik (1. lig E.) liglerinde kalmıştır. 2. ligde 1, EBBL'de 2 takımı yer almıştır.

Federasyon kupasında Bursaspor, kupa ikincisi olmuştur. Tofaş, EuroCup'da başarılı olamamıştır.

Voleybol

Kadınlar Voleybol 1. Liginde Nilüfer Belediyesi mücadele vermektedir. Bu alanda Bursa Büyükşehir Belediyespor (kadın voleybol takımı) Cev Challenge Kupasını alarak Avrupa Şampiyonu olmuştur.

2017-2018 sezonunda Challenge Cup'da Bursa Büyükşehir Belediyespor, geçen yıl şampiyon olduğu kupada bu yıl 2. olmuştur.

2018-2019 sezonu sonunda Nilüfer Belediye ve İnegöl Belediyespor süper liglerde yer almışlardır. Erkekler 1. liginde yer alan Bursa BŞB, süper lige yükselmiştir. 2. liglerdeki 5 takımından İnegöl Belediyespor (E) 2. takımı 1. lige, Bölgesel ligden Nilüfer Belediye (K) 2. takımı 2. lige çıkmıştır.

Kupa Voley Kadınlar'da Nilüfer Belediye çeyrek finalde elenmiştir.

Hentbol

2018-2019 sezonunda hentbol süper liglerinde erkeklerde Nilüfer Belediyespor, kadınlarda Osmangazi Belediyespor yer almıştır. 2. lig kadınlarda Mudanya Belediye SK ligi tamamlamıştır.

Önemli spor tesisleri:

Bursa Büyükşehir Belediye Stadı (43.331), Tofaş Spor Salonu (7.500), Cengiz Göllü Spor Salonu (5.000), Atıcılar Kapalı Yüzme Havuzu-olimpik (2.500), Bursa Osmangazi Hipodromu (2.690) ve Uludağ Kayak Merkezi'dir.

== Eğitim ==

Osmanlı Devleti'nin uzun süre başkentliğini sürdürden Bursa'da devletin kuruluşundan itibaren çok sayıda mektep ve medrese kurulmuştur. 1468'de kurulan ve bugün eğitime Hocailyas Ortaokulu adıyla devam eden mektep, günümüzde Türkiye'de varlığını kesintisiz sürdürden en eski okul kabul edilir. 17. yüzyılda Bursa şehir merkezinde 50 medrese vardı; medreseler dışında çoğu 16. yüzyılda kurulmuş yaklaşık 150 vakıf mektebi bulunmaktaydı. 17. yüzyılda Bursa'da halkın eğitim-öğretim kurumlarına ve hizmetlerine ilgisi oldukça azaldı, bu yüzyılda şehirde yeni bir sıbyan mektebi veya medresé inşa edilmedi.

19. yüzyılda başlayan eğitim seferberliği sırasında Bursa'da bir kısmı bugün de varlığını devam ettiren pek çok okul kuruldu. 1845'te Sultan Abdülmecid tarafından Mekteb-i Fünün-u İdadi adıyla kurulan eğitim kurumu, 2016'da kanun hükmündeki kararname gereğince diğer askeri liselerle birlikte kapanana kadar Işıklar Askeri Lisesi adıyla eğitimini sürdürdü. Şehir merkezinde kurulan idadi, günümüzde Bursa Anadolu Erkek Lisesi adıyla; cumhuriyet döneminde Bursa Amerikan Kız Koleji'nin kapatılmasından sonra açılan kız lisesi ise Bursa Anadolu Kız Lisesi adıyla eğitime devam etmektedir. 1888'de kurulan Bursa İpekçilik Enstitüsü, 1976'ya kadar hizmet verdi. 1891'de tarım konusunda bilgili elemanlar yetiştirmek amacıyla Hamidiye Ziraat Mektebi kuruldu. Bu okul, eğitimini Bursa Tarım Meslek Lisesi adıyla sürdürdü. Aynı yüzyılda Bursa'da misyoner okulları da kuruldu. Aralarında en önemlilerinden biri olan Bursa Amerikan Kız Koleji, 1928'de kapatıldı.

Günümüzde eğitim ve öğretim açısından Türkiye'nin önemli merkezlerinden biri olan Bursa'da 749'u devlet, 601'i özel olmak üzere toplam 1.350 okul bulunmaktadır. Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa Teknik Üniversitesi ve Mudanya Üniversitesi bu şehirde bulunmaktadır.

== Kardeş kentler ==

Kırcaali, Bulgaristan

Ankara, Türkiye

Erzurum, Türkiye

Denizli, Türkiye

Fergana, Özbekistan

Lefkoşa, KKTC

Üsküp, Makedonya

Tiran, Arnavutluk

Priştine, Kosova

Sofya, Bulgaristan

Kulmbach, Almanya

Darmstadt, Almanya

Anshan, Çin

İstanbul, Türkiye

Oulu, Finlandiya

Van, Türkiye

Plevne, Bulgaristan

Vinnitsa, Ukrayna

Gence, Azerbaycan

Multan, Pakistan

Kosice, Slovakya

Çadır Lunga, Moldova

Kars, Türkiye

== Galeri ==

== Notlar ==

== Kaynakça ==

== Dış bağlantılar ==

Bursa Büyükşehir Belediyesi

Sanal sunum

Eski Fotoğraflar - SALT Araştırma Merkezi 1 Kasım 2020 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi. (Yüksek Çözünürlük, Açık Erişim, Indirilebilir - ↓)